

MEMORIALISTICĂ

Ion DUMITRESCU

“Filele mele de calendar”

Duminică 3 martie 1991

În memoriile lui Onisifor Ghibu¹, publicate de curând, citesc: “arestat în 1956 și eliberat la intervenția lui Groza”... Mi-aduc aminte de întâmplare, pentru că în ea am jucat un rol, și încă important.

Disperată, după arestarea soțului, Veturia² - distinsă muziciană - a apelat printre alții la ajutorul meșterului Jora, vechi și inimos prieten. Cum însă el de-abia ieșea din coșmar, mi-a trecut mie cererea. Beneficiam de bunăvoința lui Petru Groza, care pe parcurs ne rezolvase multe din problemele și necazurile provocate de furia marxistă. În 1952, după *Săptămâna Muzicii Românești* și Rezoluția lui Socor, ne vedeam în pericol nu numai interesele profesionale, dar și cele materiale. Ne sufocau Socor, Vescan, ne călcau pe nervi. Ne simțeam umiliți, dezbinați, cu aripile frânte. Enescu, Jora, Paul³ erau înfierați ca formalști, eu eram atacat în ședințe și în presă. Noii ideologi ne muștruluiau, ne îndocirinau, țineau morțiș să ne-nvețe să compunem. Am pornit atunci cu o delegație - ca memorandiștii - să ne cerem drepturile. Dar unde, la ce ușă să batem? Cine să ne primească, cine să ne-asculte, cine să ne-ajute?... Și așa am ajuns la Groza. Era președintele Prezidiului Marii Adunări Naționale.

Ce stric eu dacă de la prima întrevedere i-am căzut cu simpatie?... Dar afecțiunea n-a rămas platonică. A devenit lucrativă. Cu ajutorul lui, atâtea lucruri bune am împlinit în folosul muzicii românești. De ce-aș minți?... De ce n-aș fi recunoscător?... În cazul Ghibu n-a fost nevoie să pledez, să explic prea multe, fiindcă îl cunoștea. Pentru ceilalți însă: Cuclin, deținut la Canal, tant' Lily Jora⁴, internată în lagărul de la Ghencea, Alice Voinescu⁵, surghiunită după ispășirea osândeii într-un sat din Moldova, Cocișiu⁶, implicat post-mortem în procesul lui Harry Brauner, Gogu Georgescu⁷, epurat de Socor, meșterul Jora, marginalizat total din 1948 și în fine, George Enescu, pentru fiecare în parte a fost nevoie de o strategie adecvată, condusă cu tact către finalurile fericite. Îndepărtarea lui Socor și a clicii lui de la conducerea Uniunii Compozitorilor, reintegrarea lui Jora în viața muzicală, cinstirea pe toate planurile a lui George Enescu în ultimii ani de viață și după moarte, se datoresc pe de-a-ntregul aceluiași Petru Groza. Ședința din 6 mai 1955, a doua zi după deces, în care s-au hotărât Concursul și Festivalul, muzeul,

casa memorială, tipărirea integrală a operei și toate celelalte - multe uitate după aceea -, a fost convocată și prezidată de Groza.

Atribuirea Palatului Cantacuzino ca sediu Uniunii Compozitorilor, călătoria la Bruxelles și Paris pentru *Oedip* și comemorarea din 1956, Legea dreptului de autor, destinarea *Complexului Peleş* pentru creație și odihnă artiștilor și literaților s-au făcut cu sprijinul direct și eficient al lui Petru Groza. Nu inventez, nu fabulez. Doar eu am intervenit pentru fiecare acțiune, pentru fiecare om, cu mâna mea i-am înaintat jalbele, eu l-am entuziasmat. Nu aveam altă ușă deschisă. "Mă, Ghiță⁸, câți artiști mari are țara asta? De ce să-i pierdem?"... "Mă, Chișinevski, ne facem de răs cu intelectualii!"...

Pentru Cuclin a trebuit să scriu, să pledez, să stărui. Probabil că existau motive. Veneratul meu profesor nu numai că în ultima vreme cocheta cu Ambasada americană, dar în 1940 îmbrăcase cămașa verde. Totuși, după câteva zile, o fantomă halucinantă s-a-napoiat acasă. Atât îl lăudasem, încât i-am dus vestea. Groza a vrut să-l cunoască. L-am încărcat în *Pobeda* verde și, de mână, l-am dus la Marea Adunare Națională.

L-ați cunoscut pe Cuclin?... Cât era de abulic și de evaporat, după regimul de Canal arăta schelet, zbrălit, sălbăticit, bătea vântul prin el. "Ei, spune-mi cum a fost..." "Ha, ha, ha, Pitagora a zis odată către discipoli..." Avea el o teorie cu armonicele superioare și corespondența cu sistemul fizico-etico-transcendent-astral... Nici eu nu înțelegeam unde voia să ajungă... "Lasă asta, cum ai dus-o?" "Păi, întâi m-au pus la roabă. Douăzeci până-n prânz, douăzeci după. Dar când au văzut că nu fac nici cinci, m-au mutat la curățit de cartofi..." "Te-au bătut?" "Nu, dar era unul care mă făcea gloabă bătrână. Zicea c-o să las potcoavele la Canal..." "Și-acum, ce faci? Nu te bucuri?... Nu te plimbi?... Nu vrei să facem o partidă de tenis?..." "Pascal a zis că toate nenorocirile se trag de la ieșitu-n stradă..." Se uita Groza la el ca la o vietate de panopticum. "Dar, știi să joci *Hațăgana*?" "Ha, ha, ha, știu s-o cânt, dar n-am adus vioara..."

Afară așteptau bătrânul Bredeceanu și doctorul Ionescu-Mihăiești⁹. L-a sunat pe Vrăbie, șeful de cabinet, și i-a spus să-i invite înăuntru. "Tiberiu, tu știi să joci *Hațăgana*?" "Am știut odată, dar..." "Hai să-i arătăm maestrului ăsta cum să joacă *Hațăgana* pe la noi." A-nconjurat biroul și, un sfert de ceas, cei trei au ridicat nori de praf din covorul persan. "Hopa, hopa, dă-i cu stângu', țin-te drept... scoate pieptu'... lu, iu, iuuuu..." Sportiv, jovial, prietenos, în atmosfera sumbră, proletară din jur, răspândea optimism, umor și voie bună. Calcul politic?... Diplomație?... Cu atât mai bine!

Pe mine m-a scăpat din ghearele Socorului și Chișinevskiului care, în urma anchetei pe care o pornisem la Uniunea Compozitorilor, îmi pusese rădăcină gând rău. Zgâriam prea adânc, și pe vremea aceea nu le venea greu să se descotorosească de adversari. "Mă, tu unde mănânci?" "Acasă." "Cine-ți gătește?" "Mama soacră." "Și cine cumpără?" "Noi." "N-ai bucătăreasă?" "Nu." "Mă, vezi să nu te otrăvească..." Mai ales că purtam în cârcă păcate capitale - fiu de chiabur, teolog, vociferam... nu eram membru... Gemea dosarul de referințe. Cine nu te gândea

punea condeiu și iscălea. M-aș fi gândit oare, vreodată, ca un Marțian¹⁰ să apese, cu semnătură: "E un reacționar... Face parte din gașca lui Jora... E cu atât mai periculos, cu cât e deștept"...

În zilele fierbinți de după revoluție, acel Popa Șapcă din Teleorman - nu știu cum îl cheamă - avea ori n-avea dreptate când declarase greva foamei, pân' la demolare, pe soclul statuii lui Groza?... Față de istoria mare, avea; față de istoria mărunță, nu!... Dar ce istorie mărunță privitoare la Petru Groza cunoștea Sfinția Sa?... Capitolul cu muzica și muzicienii români îl cunosc eu, pentru că l-am trăit. Mă implicaseră până-n gât nu numai împrejurările și destinul, ci și necesitatea de moment. Sub cârma unei ideologii aberante și teroarea unei clici fanatice, fără scăpare, am căutat un liman. Groza ne-a oferit un țărnam ospitalier. Am acostat și ne-a fost bine. De ce-am fi ingrați și oportuniști?...

Eu cred că adevăratul profil al unui om nu e cel turnat în bronz, care se poate demola cu târnăcopul. E altul, mult mai fragil, mai contestat, mai interpretat, dar mai adevărat. E cel viu, în carne și sânge, văzut de aproape.

Vineri 21 ianuarie 1994

Maestrul era Cuclin, iar ucenicul eram eu, în ultimul an al Cursului de Compoziție. Conservatorul se afla pe *Brezoianu*, în localul bombardat apoi în august 1944, iar orele - adică ședințele - de compoziție se țineau după-amiezi, sus, la etajul doi, deasupra aulei. Sălile de curs, cu plafoane jos, lambriuri și ferestre oblonite de vitralii, erau și sumbre și intime, și primitoare și antipatice. Castaldi urca gâfâind scara de lemn care scârțâia, iar Jora se opintea în baston la fiecare treaptă, trăgând piciorul. L-auzeam pornind de jos, de la parter, și potriveam ceasornicele.

Cuclin, cu puțin peste 50 de ani, nu era nici tânăr, nici bătrân, era același dintotdeauna, imperturbabil, inapreciabil, inabordabil, fără vârstă, fără să dea ghes timpului. Aluneca plutind peste realitățile care, în anii ce se apropiau de catastrofa mondială, se ncruntau din ce în ce mai aprig. "Ha, ha, ha", ca Diogene, ca Zarathustra, ca Gandhi - poftim -, în conversații ori monologuri terminate de obicei în coadă de pește, nu practica virgula și punctul. "Ha, ha, ha, mai știu eu?..." Luase obiceiul ca la fiecare ședință de compoziție, pentru cei câțiva activi - restul erau guri căscate -, s-aducă o partitură dintre creațiile proprii și, slavă Domnului, că avea de unde aduce. Chiar de pe atunci, lăzile îi erau pline, sertarele debordau. Opusurile, în majoritatea zdrobitoare, erau necântate, dar "ha, ha, ha, ce-are-a face?..." Aducea coruri, muzici de cameră, uverturi, rapsodii, concerte, simfonii, opere - avea de toate din belșug. Un ceas, două, chiar trei, monologa întorcând paginile, oprindu-se, buchisind câte o măsură, divagând până în pânzele albe și trezindu-se fluturând din aripi în *Brezoianu* 55, la etajul doi. Avea un talent și-o forță tenace în a despica firele, a umbla cu felinarul ziua după câte un amănunt, pe care nu-l scăpa din clește până nu-l încadra în Sistem, Sistemul în Ordinea

Universală, Ordinea Universală în Veșnicie; inefabilă, Ființa Supremă trona deasupra, muzica devenea Sistem Ceresc, Dumnezeu, profesor de Compoziție... "Ha, ha, ha, așa o fi?..."

Între timp, Popeștii somnolau, eu luam notițe. Am umplut caiete-ntregi, pe care le-am păstrat. De altfel, nu vă mai obosesc cu amănunte: citiți, vă rog, *Tratatul de Estetică*! Într-o zi a scos din geantă o partitură lungă, lată și mai ales groasă, legată proaspăt în pânză. Cred că să fi avut o mie de file. Era una din primele simfonii între cele peste douăzeci pe care le-a scris. Pe cotor imprimase cifra, dar n-aș putea preciza care. Maestrul adoptase de multă vreme o metodă în compoziție, eficiență, zicea el, pentru că disciplinează, ascute atenția, mărește responsabilitatea față de hârtia cu portative, constrânge, dar inspiră, ordonă, dar răsplătește... **per aspera**... Lega colile, să zicem cu 28 de portative pe pagină, într-un volum, imprima indicațiile respective pe copertă și la cotor, se-așeza comod, deschidea la prima filă, înfigea penița în călimară și după ce înscria titlul și autorul, eventual opusul, dezlănțuia procesul de creație: înmuia și scria, înmuia și scria, chibzuind, bineînțeles, notă cu notă, angajat să nu revină orice-ar fi. "Pornind de la un eventual șchiop spre o soluție neprevăzută, dar benefică prin inedit și spontaneitate, ai impresia că o mână invizibilă realizează partitura. Fără plan și alte socoteli, fără încotro, penița te poartă pe portative, ideile țâșnesc precum căprioarele dintre tufani, într-un surprinzător și ingenuu joc al inspirației... Încercați și-o să vedeți!... Ha, ha, ha, mai știu și eu?..."

Partitura se afla, pasă-mi-te, în lucru; nouăzeci la sută era nescrisă. Pe primele pagini începuse un *allegro* de simfonie. "Ia uitați-vă! Simfonia e un microcosmos, un sistem transcendent, încheșat într-o formă de viață - viață a sunetelor, lume a funcțiunilor, arhitectură subtilă a dialecticii, a contrastelor, a raporturilor... Tema principală, generatoare, trebuie să fie ca un fulger, un impact, un izbuc, un bulgăr de esență, de energie concentrată, capabil să prolifereze prin explozie, să impulsioneze, să însămânțeze toată partitura. Ha, ha, ha, oi fi zis bine?..."

Un sfert de oră ne-am căznit, eu cu bașii, el cu restul, să realizăm impactul de fulgere în zig-zag între contrabași și piccolă. Se plimbase penița pe toate cele 28 de portative și printre ele. Mai mult omofonă decât armonică, tema șerpua de jos în sus și de sus în jos, într-un întreit *fortissimo*, cu accente și *sforzande*. "Ha, ha, ha, vedeți ce imperfecte sunt instrumentele?... Priviți partitura! Uite cum se lărgesc distanțele dintre simțuri. Ce departe e materia de spirit. Nici orchestra nu e capabilă să exprime, la intensitatea gândului, intențiile autorului..."

După un număr de pagini, nu prea multe, pentru că tema principală a unei simfonii trebuie să fie scurtă, concentrată, lapidară, explozivă, venea la rând pontele. "Cavaler Gândac, scoate creionul și notează!" Am scos bețișorul de creion pe care-l purtam în buzunar, amintindu-mi de Castaldi: "Per compositore, ună piccolo creionă și ună grande gomma"...

"Gata?... Notează!... Unde ne aflăm acum?" "În Si bemol." "Și acum?" "În La." "Și-acum?" "În Do deiz, în Si, în Do, în Sol bemol..." "Ha, ha, ha, vedeți ce

crimă s-a comis cu temperarea intervalelor?... Însă sistemul natural joacă feste. Ia priviți: eu am scris Fa diez, dar el a auzit bine Sol bemol... Aparent expansiv, în realitate depresiv... Dumnezeu nu s-a gândit să se împiedice de-o comă..." Cânta de zor, eu notam, am tot notat eșă, socotind într-o jumătate de oră 81 de tonalități. Nici o exagerare, nici o greșeală: 81, nici mai multe, nici mai puține. "Păi, de ce, maestre?" "Uite-așa, de necaz pe Mi bemolul temei. Am vrut de la început să fac un salt pe Dominantă, mi-am dat seama că mi-e imposibil și-am pornit s-o învălui pe departe. Am înconjurat-o, am asediat-o, am atacat zadarnic, penița s-a enervat și m-am pomenit unde-ați văzut. Foarte bine! Altfel mă mulțumeam cu mai puțin. Am prins momentul și-am intrat în cetate cu toată fanfara. Vedeți cum debutează tema a doua?..."

Într-adevăr, tema a doua intra ca tonalitate de sine stătătoare. Conflictul tonal era declarat. "Și cu dezvoltarea ce-o să mai faceți?..." "Ce te doare pe dumneata?... Treaba peniței... Ce nelegiuire comit Schönberg și acoliții... Au ucis Modulația - o crimă mai feroce decât un genocid..." "Dar Haydn, săracul, cum făcea de se năpustea pe Dominantă și ieșea la socoteală?" "Haydn n-a avut profesor pe Vincent d'Indy. Ha, ha, ha, de nu m-ar auzi..."

Cuclin m-a iubit. Ani de zile l-am frecventat, lecție de lecție am înțeles pe unde călătorește, ce vrea, unde ajunge. Poate mai mult decât alții, poate mai din cunoștință de cauză decât toți, când mi-a fost posibil am făcut tot ce-am putut să-i fiu de folos. Și i-am fost. l-am rămas ucenic loial, coleg respectuos, președinte grijuliu. Cine-ar putea, și cu ce argumente, să nu fie de-acord?... Citez dintr-un interviu din 1952: "Ion Dumitrescu, fost elev al meu, cu care mă mândresc. Sclipitor de inteligent și talentat compozitor. Este o bucurie pentru mine să-l fi avut elev... Muzica lui Ion Dumitrescu are caracteristica unei mari modestii în aspect, nimic ostentativ... Dar în fond având un formidabil bun gust. Se poate afirma acest lucru fără nici un prejudiciu pentru celelalte veritabile și mari calități manifestate în operele unora din ceilalți compozitori români talentați. Iată de ce nu mă sfiesc să atașez numele lui Ion Dumitrescu la aceste câteva cuvinte de admirație și prețuire. Este un compozitor de neasemuită și profundă seriozitate, originalitate și talent... Bunul gust, emanație a bunului simț, este generatorul estetic al întregii producții a lui Ion Dumitrescu, singurul compozitor român căruia i se poate atribui fără greș o asemenea însușire de cel mai înalt grad calitativ"...

De-a lungul anilor, apoi, multe lucruri s-au petrecut în lume, dar multe și felurite întâmplări au intervenit și în viața și activitatea profesorului meu. Despre eliberarea de la Canal, cea mai spectaculoasă dintre toate întâmplările, am notat pe-o filă de calendar. Același lucru vreau să-l fac acum despre o altă întâmplare, pe care încă o țin minte:

Pe măsură ce Uniunea Compozitorilor își consolida prestigiul, iar eu mă instalam din ce în ce mai confortabil la conducere, simțeam că pot să calc mai ușor pe lângă indicațiile, normele, poruncile care năpădeau societatea românească în cele mai neînsemnate amănunte. Pentru că, cine și-a putut permite atunci, sau câți au îndrăznit, mai ales fără calitatea de membru de partid, să manifeste respect și

interes pentru un infractor politic, un proscris, un marginalizat, pe care căzuse din plin urgia comunistă?... Pentru a-l scoate de lângă roaba Canalului, am strâns semnături, am întocmit memorii - era normal să facem din Cuclin o entitate culturală de prim rang, un martir, o victimă regretabilă a unor conjuncturi nefaste. Memoriile pe care le-am adresat Comitetului Central, Consiliului de Miniștri, lui Petru Groza, îi exaltau nu numai calitățile muzicale și importanța culturală de geniu polivalent, dar și virtuțile cetățenești. După atâtea și atâtea peripeții însă, 1955 i-a zâmbit. Alături de-o aniversare la Uniunea Compozitorilor, o monografie întocmită de Vasile Tomescu, un bust comandat lui Medrea, câteva achiziții la Fondul Muzical, o editare, o vacanță la Sinaia, *Ordinul Muncii* clasa întâi - locuință-i dobândisem, pensia i-o restabilisem -, ce-i mai trebuia?... *Premiul de Stat*?... L-a avut! Cum?... Asta e povestea:

Când a fost arestat și deportat la Canal, a fost evacuat din casă. Și-a irosit gospodăria, i-a fost împrăștiată mobila, răvășită biblioteca. Noroc că lăzile cu manuscrise au fost salvate. Rămăsese între pereții goi, dormea pe o canapea, mânca pe un colț de masă. Am intervenit cu toată energia și prin toate mijloacele. Binecuvântat Fondul Muzical!... Cum în 1955 se decernau *Premiile de Stat* pentru lucrări scrise în 1952, am solicitat Comisiei pentru Creație simfonică să aleagă o lucrare și să facă propunerea. *Premiul de Stat*, de curând instituit, reprezenta un deosebit semn de prețuire și oferea o sumă considerabilă. A fost aleasă *Simfonia a XIV-a*, în mi minor. Ne-am grăbit să înaintăm propunerea către Comisia Centrală, luând măsuri pentru conformarea cu prevederile regulamentului. Or, una dintre clauze impunea prealabila execuție publică a lucrării. Repede deci, la Copiatoră, urgentarea programării în concert. Alfred Alessandrescu, gata oricând, s-a obligat s-o dirijeze, Filarmonica n-a zis nu. Dar, a doua zi, Alfred: "Ce ne facem, loane?... Tu ai văzut partitura?" "Nu." "Te rog, privește." Am răsfoit-o împreună. Lasă numărul paginilor, care s-ar fi îmbulzit singure peste cel puțin o jumătate din concert, dar fobia temperării și mania sistemului natural făcuseră din sărmana partitură o victimă a dublilor diezi, dublilor becarei, dublilor bemoli, chiar tripli din când în când.

Ce era de făcut?... Termenul decernării se apropia, altceva valabil în 1952, executat public, nu găseam. "O să-ncerc să corectez știmatele, pe măsură ce sunt copiate" - s-a oferit Alfred. Peste două zile: "Ce ne facem, loane? Am încercat toate soluțiile. E imposibil. De-abia corectezi pe Do dublu diez și dai peste Si dublu bemol. L-am luat pe Cuclin la telefon. Face pe Zarathustra" (Alfred Alessandrescu era președintele Comisiei simfonice). Am lăsat-o așa, fie ce-o fi!...

A fost *Premiul de Stat* clasa întâi, un burduf doldora de mii, o medalie de aur, străngeri de mână, recepție oficială, masă colegială, presă, radio, după care am tăcut chitic până-ntr-o dimineață când... ascultați:

A intrat Vâlcu¹¹, misterioasă: "Ați văzut?... Ne-a sosit în curte un jeep cu un plutonier. E dincolo, cu chipiul pe urechi și-o geantă de gât. Vrea neapărat să vorbească personal. Ce să fac?... Să telefonez doamnei Mariana?..." "Adu-l încoa!" A intrat un majur bine hrănit, bine echipat. A ridicat degetele la chipiul, a

lipit tocurile, a scos o cheiță, a descuiat lacătul și mi-a ntins un plic mare, cu multe sigilii, apoi o condică să semnez de primire. A salutat, a făcut stânga-mprejur și s-a dus fără să-mi spună un cuvânt și nici bună-ziaua n-a mai dat fetelor din secretariat. L-am văzut pe fereastră ambalând motorul și trecând peste linia de demarcație a Circulației. I-am chemat pe Zeno¹² și pe Fredy¹³. Vâlcu a răsuflat: "Credeam că vă ridică. De-aia am zis să telefonez doamnei Mariana. Așa procedează..."

Pipăind cu emoție plicul, am constatat că era plin de-a binelea. L-am tăiat, și: "Vă trimitem alăturat memoriul sub-zisului Dumitru Cuclin, cu indicația să-l cercetați cu atenție și în 24 de ore să răspundeți tovarășului Președinte cele în drept. Președenția Consiliului de Miniștri - Serviciul Reclamațiuni. Înapoiați materialul."

Tovarășul Președinte al Consiliului de Miniștri era Chivu Stoica. În colțul memoriului de 20 de pagini era scris cu litere boante și subliniat: "Să răspundă în 24 de ore!"

..."La Uniunea Compozitorilor, luminile marxismului s-au întunecat!"... "Cele peste 300 de opusuri ale subsemnatului stau necântate, în timp ce toți nechemații sunt aplaudați și umpluți de bani"... "Partidul și poporul muncitor să ceară socoteală celor care mi-au decernat *Premiul de Stat* fără să-mi execute lucrarea, contravenind regulamentului"... "Ministrul Artelor și președintele Uniunii Compozitorilor sunt responsabili pentru dezastrul care s-a abătut peste muzica românească"... Semna Dimitrie Cuclin, laureat al *Premiului de Stat, Ordinul Muncii* clasa I. Le țin minte, pentru că le-am povestit de-atâtea ori - le notasem după memoriu.

Vai de noi! Până târziu am ameuțit, băjbăind după un răspuns. Am încropit până la urmă o literatură absurdă și ne-am grăbit s-o trimitem. Ce-o fi înțeles bietul Chivu, la trântă cu "entelectualii, mama lor"... Dar n-a mai suflat nimic.

Am întâlnit-o pe Constanța Crăciun. "Cum ați rezolvat cu Cuclin?" "De unde știți?" "Memoriul a trecut și pe la Minister. Mă reclamase și pe mine." "Și ce-ați răspuns?" "Că nu trebuia să i se acorde *Premiul de Stat*, și că Ion Dumitrescu pătimește din cauza inițiativei de a-l fi propus..." Aaa! De-aia n-a mai zis nimic tov. Chivu...

Ei, ce ziceți dumneavoastră?... Eu n-am mai avut nimic de zis. Am căscat toți gurile, și cu gurile căscate am rămas... Dar, de atunci mi-am uitat profesorul. Mi-a scris, mi-a trimis mesageri, m-a chemat... A murit în 1978, la 93 de ani...

Dumnezeu să mă ierte pentru încăpățănare... O fi și asta un păcat de moarte?...

NOTE

1. **Onisfor Ghibu** (1883-1972) - pedagog și publicist român, membru corespondent al Academiei, prof.univ. la Cluj.
2. **Veturia Ghibu** (1899-1959) - pianistă și cântăreață de lied în anii 1920. În anii 1930 a condus efectiv Filarmonica "Gheorghe Dima" din Cluj, a cărei vicepreședintă a fost.
3. **Paul Constantinescu**

4. **Elena Jora** (1893-1975) - născută Gafencu, soția lui Mihail Jora.
5. **Alice Voinescu** (1885-1961) - esteticiană, specialistă în istoria filozofiei, profesoară de istoria teatrului universal, doctor în filozofie la Sorbona. A predat la Academia Regală de Muzică și Artă dramatică din București. După perioada de detenție de la Jilava și Ghencea (1951-1952), a avut domiciliu forțat în comuna Costești (în nordul Moldovei, lângă Târgu-Frumos). (Vezi vol. "Mihail Jora - Studii și Documente - I", ed. îngrijită, note și comentarii de Ilinca Dumitrescu (Ed. Muzicală, București, 1995, p.432-437).
6. **Ilarion Cocișiu**
7. **George Georgescu**
8. **Gheorghe Gheorghiu-Dej**
9. **Constantin Ionescu-Mihăiești** (1883-1962) - medic microbiolog și patolog, academician, prof. univ. la Iași și București.
10. **Marțian Negrea**
11. **Nadejda Vâlcu** - șefa de cabinet a președintelui Uniunii Compozitorilor.
12. **Zeno Vancea**
13. **Alfred Mendelsohn**